

DATOS IDENTIFICATIVOS

Traballo social e mediación

Materia	Traballo social e mediación			
Código	005G220V01906			
Titulación	Grao en Traballo Social			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Análise e intervención psicosocioeducativa			
Coordinador/a	García Vázquez, Yolanda			
Profesorado	García Vázquez, Yolanda			
Correo-e	mariayolanda.garcia@uvigo.es			
Web				

Descrición xeral A mediación é un medio para a xestión e transformación de conflitos ou situacións-problema que causan malestar, selo principal da nosa identidade como traballadores/as sociais. O contacto permanente coas persoas, familias, grupos e comunidades inmersas en conflitos ou en situacións potencialmente conflitivas avala aos traballadores/as sociais como principais profesionais da Mediación tal como sinala o Código Deontolóxico do Traballo Social aprobado na Asemblea Xeral do CGTS.

A Mediación forma parte xa dun ámbito específico dos Servizos Sociais debido ao aumento das rupturas matrimoniais, separacións familiares, conflitos entre adolescentes e proxenitores, conflitos interxeracionais e aos novos modelos de familia que esixen respostas cada vez máis cualificadas e competencias básicas na intervención mediadora.

O alumnado debe prepararse para experimentar o rol mediador, capacitarse para guiar ordenadamente, de maneira sistemática, ás partes en conflito asegurando que sexan as protagonistas e partícipes da súa resolución.

Esta materia presenta a Mediación como unha técnica innovadora dentro das competencias do traballo social e como un novo ámbito de investigación e emprego para as/os futuros profesionais. Pretende relacionar o traballo social coa mediación como faceta principal do noso quefacer desde os inicios da profesión, como un medio de resolución pacífica de conflitos. Sinalará os métodos alternativos de resolución de problemas e os ámbitos de intervención: familiar, escolar, comunitaria, intercultural, sanitaria e organizacional.

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Capacidade para traballar e valorar de xeito conxunto con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades as súas necesidades, limitacións, dificultades, malestares e circunstancias
B2	Analizar situacións sociais obxecto de intervención, planificar, desenvolver, executar, revisar e avaliar a práctica do traballo social con persoas, familias, grupos, organizacións, e comunidades e con outros profesionais
B3	Traballar coas persoas para que sexan autosuficientes e con capacidade para manifestar as súas necesidades, desexos, puntos de vista e circunstancias
B4	Actuar preventivamente e na resolución das situacións de risco para a cidadanía, para si mesmo/a e para os colegas de profesión
B5	Administrar e ser responsable, con supervisión e apoio, da propia práctica dentro da organización

B6	Demostrar competencia profesional no exercicio do traballo social
C1	Establecer relacións profesionais co fin de identificar a forma máis adecuada de intervención
C2	Interactuar con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades para axudarlles a tomar decisións ben fundamentadas achega das súas necesidades, circunstancias, riscos, opcións preferentes e recursos, considerando a diversidade cultural -e polo tanto a especificidade das minorías étnicas, culturais, lingüísticas...-, a esixencia de promover a igualdade entre homes e mulleres, a necesidade de tender cara a unha sociedade ambientalmente sustentable e de defender os valores da paz
C3	Valorar as necesidades e opcións posibles para orientar unha estratexia de intervención
C4	Responder a situacións de crise valorando a urxencia das situacións, planificando e desenvolvendo accións para facer fronte ás mesmas e revisando os seus resultados
C5	Interactuar con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades para conseguir cambios, para promover o desenvolvemento dos mesmos e para mellorar as súas condicións de vida por medio da utilización dos métodos e modelos de Traballo Social, facendo un seguimento con regularidade dos cambios que se producen co fin de preparar a finalización da intervención
C6	Preparar, producir, implementar e avaliar os plans de intervención co sistema cliente e os colegas profesionais negociando o fornecemento de servizos que deben ser empregados e revisando a eficacia dos plans de intervención coas persoas implicadas co fin de adaptalos ás necesidades e circunstancias cambiantes. Considerar os deberes éticos da profesión relativos ao sistema cliente a respecto da confianza, a proximidade, a afectividade, as relacións igualitarias, o respecto á diversidade cultural, etc
C7	Apoiar o desenvolvemento de redes para facer fronte ás necesidades e traballar a favor dos resultados planificados examinando coas persoas as redes de apoio ás que poidan acceder e desenvolver; en especial, no caso de mulleres (maltratadas, coidadoras habituais de persoas dependentes, enfermas mentais e con outras incapacidades...) e considerando as peculiaridades de Galicia en tanto que é un país con alta dispersión da poboación, agrupación territorial moi diferenciada entre o rural e os espazos urbanos, territorios abandonados e alto envellecemento da poboación (esixencia de maiores redes)
C8	Promover o crecemento, desenvolvemento e independencia das persoas identificando as oportunidades para formar e crear grupos, utilizando a programación e as dinámicas de grupos para o crecemento individual e o fortalecemento das habilidades de relación interpersoal; en especial con colectivos con diversidade multicultural (inmigración, emigración de retorno, minorías étnicas...) e coas mulleres, tendo en conta a súa marxinalización historicamente condicionada no ámbito da participación social-cultural e nos órganos de decisión e poder (empowerment)
C9	Traballar cos comportamentos que representan un risco para o sistema cliente identificando e avaliando as situacións e circunstancias que configuran o devandito comportamento e elaborando estratexias de modificación dos mesmos
C10	Analizar e sistematizar a información que proporciona o traballo cotián como soporte para revisar e mellorar as estratexias profesionais que deben dar resposta ás situacións sociais emerxentes
C11	Utilizar a mediación como estratexia de intervención destinada á resolución alternativa de conflitos
C13	Defender as persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades e actuar no seu nome se a situación o requirir
C15	Establecer e actuar para a resolución de situacións de risco previa identificación e definición da natureza da mesma
C16	Establecer, minimizar e administrar o risco cara a un mesmo e os colegas a través da planificación, revisión e seguimento de accións para limitar o estrés e o risco
C17	Administrar e ser responsable do seu propio traballo asignando prioridades, cumprindo coas obrigacións profesionais e avaliando a eficacia do propio programa de traballo
C19	Xestionar e presentar historias e informes sociais manténdooos completos, fieis, accesibles e actualizados como garantía na toma de decisións e valoracións profesionais; con especial precaución a respecto do dereito dos usuarios e das usuarias á confidencialidade, ao segredo profesional e á protección de datos
C21	Participar na administración e dirección de entidades de benestar social
C22	Investigar, analizar, avaliar e utilizar o coñecemento actual das mellores prácticas do Traballo Social para revisar e actualizar os propios coñecementos sobre os marcos de traballo
C23	Traballar dentro de estándares acordados para o exercicio do Traballo Social e asegurar o propio desenvolvemento profesional utilizando coñecementos e técnicas profesionais como medio para xustificar decisións, reflexionando criticamente sobre as mesmas e utilizando a supervisión como medio para mellorar e avaliar o exercicio profesional
C24	Xestionar conflitos, dilemas e problemas éticos complexos identificando os mesmos, deseñando estratexias de superación e reflexionando sobre os seus resultados
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Capacidade reflexiva
D4	Comunicación oral e escrita nas linguas nativas
D6	Coñecemento da cultura propia da comunidade
D7	Aprendizaxe e dominio de novas tecnoloxías
D8	Capacidade de xestión da información
D9	Resolución de problemas
D10	Toma de decisións
D11	Traballo en e con equipos diversos
D12	Traballo en equipo de carácter interdisciplinar
D14	Habilidades nas relacións interpersoais
D15	Recoñecemento e respecto á diversidade e á multiculturalidade
D16	Razoamento crítico
D17	Compromiso ético

D18	Aprendizaxe autónoma
D19	Adaptación a novas situacións
D20	Creatividade
D21	Liderado
D22	Iniciativa e espírito emprendedor
D23	Motivación pola calidade
D24	Sensibilidade cara a temas medio ambientais, igualdade entre home e mulleres, cultura da paz, etc.

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
- Coñece e comprende a implicación da mediación na resolución de conflitos.	A2 A4 A5	B2 B3	C1 C3 C4 C5 C6 C7 C8 C9	D1 D3
- Coñece e comprende os fundamentos teórico-metodolóxicos e lexislativos da mediación social.	A2 A3 A5	B3 B5	C1 C3 C6 C7 C8 C10 C11 C13 C16 C17 C19 C21 C22 C23 C24	D1 D3 D9 D14 D16 D18 D23
- Coñece os diferentes ámbitos da mediación: familiar, escolar, comunitaria, intercultural e outros.	A2 A4	B1 B2 B3 B4 B6	C2 C3 C4 C5 C11 C13 C15 C16 C24	D2 D3 D6 D9 D10 D11 D12 D14 D16 D17 D19 D20 D23 D24
- Coñece e comprende as habilidades e perfís da figura do/a mediador/a. Tipos de mediadores/as: mediadores/as institucionais e mediadores/os cidadáns.		B4 B5	C11 C13	D1 D2 D3 D6 D7 D8 D9 D10 D11 D12 D14 D15 D16 D17 D18 D19 D20 D21

- É capaz de aplicar as teorías e metodoloxías específicas dos ámbitos de intervención

A3 B1 C1 D2
A4 B2 C3 D3
A5 B5 C5 D4
B6 C6 D6
C7 D8
C8 D11
C9 D12
C13 D14
C22 D15
C23 D16
C24 D17
D18
D19
D22
D23
D24

Contidos

Tema

T1. Aproximación conceptual á mediación social.	Mediación e intervención psicosocial desde o traballo social. Conceptos básicos. Historia da mediación no contexto do traballo social. Obxectivos, vantaxes e inconvenientes da mediación social. Marco normativo actual.
T2. Aproximación conceptual á resolución de conflitos desde a mediación social.	O conflito. Introducción e presentación: Que é o conflito?. Características do conflito. Tipos de conflito segundo C. Moore. O Ciclo do Conflito. Métodos adversariais e non adversariais de resolución do conflito.
T3. Modelos de mediación social. A mediación social como proceso. Principios da mediación.	Modelos de intervención. Principios e competencias básicas na intervención mediadora. Os Límites da mediación: A Violencia familiar e a violencia de xénero. Aspectos relacionais. A influencia do Código deontolóxico do TS. Ética da mediación. Rexistro de mediadores/as e Institucións de Mediación. O papel do Colexio Oficial de Traballo Social como punto de mediación.
T4. Ámbitos de intervención: familiar, escolar, comunitaria, intercultural e outros. Formulacións, obxectivos e metodoloxía.	O proceso de Mediación nos distintos ámbitos de intervención. A importancia da mediación familiar como ámbito específico de intervención. Marco normativo: Lei 4/2001 do 31 de maio reguladora da Mediación Familiar. Decreto 159/2003 do 31 de xaneiro polo que se regula a figura do/a mediador/a familiar, o Rexistro de mediadores/as familiares. Intervención a través da mediación familiar en familias multiproblemáticas ou en crises. Simulación de casos, resolución de casos prácticos e Rol-playing. Elaboración dos exercicios en grupo por parte do alumnado e presentación na aula.
T5. Competencias e habilidades do profesional mediador. Competencias comúns do profesional mediador e o profesional do traballo social.	Proceso metodolóxico nos diferentes ámbitos da mediación. Fases do proceso. Habilidades profesionais. Técnicas e instrumentos na mediación e o traballo social. Similitudes e diferenzas.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	0	2
Lección maxistral	9	0	9
Estudo de casos	5	50	55
Presentación	9	18	27
Seminario	9	0	9
Estudo previo	4	8	12

Traballo tutelado	6	12	18
Exame de preguntas obxectivas	1	17	18

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Lección maxistral	Exposición por parte dos profesores na aula para todo o grupo. Clarificación de conceptos. Explicación dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e directrices dos traballos a presentar (individuais e en grupo), exercicios e/ou proxectos a desenvolver polo alumnado. Acompañarase de titorías individuais e/ou grupais.
Estudo de casos	Simulación de casos, resolución de casos prácticos, rol-playing, análise de situacións-problema ou posicionamento e resolución ante o conflito. Profundarase nos modelos/estratexias de intervención e na metodoloxía. Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipótese, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnoses e adestramento en procedementos alternativos de solución.
Presentación	Traballo persoal do alumnado. Exposición por parte do alumnado ante os docentes e o grupo de estudantes dun tema sobre os contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto. levará a cabo en pequeno grupo e cualificarase de maneira grupal mediante rúbricas de avaliación que previamente se lle entregarán e explicarán ao alumnado. Acompañarase das lecturas obrigatorias e a análise de textos.
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten afondar ou completar os contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas. Invitación a profesionais externos ou relatores de prestixio que permiten completar os contidos da materia e unha aproximación á praxe profesional cotiá.
Estudo previo	Planificación continua do estudo por parte do alumnado, de maneira programada e coa titorización docente.
Traballo tutelado	En pequeno grupo, o alumnado elabora un documento-traballo sobre un dos aspectos da materia, preferentemente sobre un dos ámbitos da mediación no traballo social. Inclúirá fundamentación, procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción, valoración-conclusións. Asesoramento docente na aula e en titorías grupais. Traballo en grupo. Supervisión de traballos.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	A persoa docente acompañará o proceso de ensino aprendizaxe na aula
Estudo de casos	A persoa docente acompañará o proceso de ensino aprendizaxe na aula durante a realización de casos prácticos
Presentación	O alumnado exporá casos ante o docente
Seminario	Servirán para profundar nun tema

Avaliación

Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
------------	---------------	---------------------------------------

Presentación	Traballo persoal do alumnado. Exposicións por parte do alumnado ante o docente e o grupo de estudantes dos resultados dos traballos, exercicios, proxectos.	30	B2 B6	C22	D1 D2 D3 D4 D6 D7 D10 D11 D12 D14 D15 D16 D17 D18 D19 D20 D21 D22 D23 D24
Traballo tutelado	En pequeno grupo, ou individualmente o alumnado elabora uns documento-traballos sobre os aspectos da materia, preferentemente sobre un dos ámbitos da mediación no traballo social. Incluirá: fundamentación, procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción, valoración-conclusións. Asesoramento por parte do profesor na aula e en titorías grupais. Supervisión de traballos.	30	B1 B2 B3 B4 B5 B6	C1 C2 C8 C9 C11 C16 C17 C19 C21 C22	D16 D17 D22 D23 D24
Exame de preguntas obxectivas	Proba escrita de carácter individual que avalía contidos de varias metodoloxías e encárgase dos elementos conceptuais da materia. As preguntas poderán ser tipo test ou pregunta curta. Dita proba cualificarase de igual maneira para asistenciais (avaliación continua) e non asistenciais (avaliación global).	40	B1 B2 B3 B4 B5 B6	C3 C4 C5 C6 C7 C8 C9 C10 C13 C15 C23 C24	D16 D17 D20 D21 D22 D23 D24

Outros comentarios sobre a Avaliación

Segundo a normativa vixente, con independencia da súa asistencia ou non ás clases o alumnado gozará de condicións equivalentes de avaliación. A parte teórica da materia constitúe un 40 % da nota final. A parte práctica da materia constitúe o 60 % da nota final. Cada parte debe ser aprobada para facer media coa outra. En todo caso, o alumnado non poderá ser avaliado se non presenta en tempo e forma as tarefas encomendadas.

SISTEMAS DE AVALIACIÓN.

1.-ALUMNADO ASISTENCIAL (avaliación continua): a planificación do proceso de ensinanza-aprendizaxe concíbese como unha avaliación continua e esixe a presenza do estudantado nas actividades prácticas que se desenvolverán ao longo do curso en especial naquelas relacionadas coa adquisición de competencias relativas ao saber facer e ao saber ser (procedementais e actitudinais). Será considerado asistencial aquel alumnado que teña unha asistencia mínima do 80 % ás clases prácticas e seminarios (grupos de prácticas) e realice e supere os traballos encomendados ao longo do curso. En caso de non cumprir con este requisito, serán avaliados como alumnado non asistencial. O avaliable son os resultados do proceso de ensinanza-aprendizaxe reflectidos nos exercicios e actividades ben realizados e a participación activa e pertinente nas clases prácticas. Non serán tomadas como faltas a imposibilidade de asistencia puntual por causas xustificadas debidamente "certificadas": enfermidade, hospitalización, pasamento dun familiar próximo, realización dun exame oficial noutro lugar, etc. Se o estudantado deixa de asistir á clase terá que optar pola segunda modalidade de avaliación.

2.-ALUMNADO NON ASISTENCIAL (avaliación global): aqueles/as estudantes que non poidan ou que opten por non asistir ás clases prácticas, ou pretendendo ser «estudantes asistenciais» superen a asistencia estipulada para seren considerados alumnado asistencial, terán que demostrar -igualmente que o resto do alumnado- a adquisición das diferentes competencias da materia, ou sexa, o coñecemento dos seus aspectos procedementais e actitudinais. Isto farano nunha única proba ou

exame final o día da convocatoria oficial. O exame consistirá na proba tipo test, común a todo o alumnado (parte teórica, 40 % da nota), así como 6 preguntas relacionadas cos contidos prácticos (60 % da nota). A parte teórica da materia pódese estudar por completo a través da bibliografía básica recomendada e os apuntes existentes na plataforma virtual. En canto á parte práctica, esixiráselle ao alumnado que saiba responder os contidos conceptuais, actitudinais e procedementais desenvolto ao longo do curso e demostre ter adquiridas as competencias específicas da materia. Esta parte pode estudala a través de textos recomendados existentes na biblioteca, dos apuntes e exercicios existentes na plataforma virtual, e co asesoramento dos docentes a través de tutorías presenciais, por correo electrónico ou telefónico se así o desexa o/a estudante. Ademais, o alumnado non asistencial deberá presentar un proxecto individual de intervención en mediación, onde se reflectan os coñecementos e destrezas aprendidas; o dito traballo será obrigatorio e cualificarase como apto ou non apto.

SEGUNDA OPORTUNIDADE. As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, polo tanto, como aprobadas nese curso académico. De non ter superado a materia, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo seguintes criterios. Na convocatoria de xullo serán avaliadas só aquelas probas e competencias que non se superaran na convocatoria anterior; isto é, gardaranse as notas da parte teórica e/ou práctica aprobada. Isto é, a parte ou partes non superadas durante o cuadrimestre poderán ser recuperadas no exame de xullo, manténdose as puntuacións previamente conseguidas.

OUTRAS CUESTIÓN RELACIONADAS COA AVALIACIÓN: A materia pode ser estudada por completo cos materiais existentes na plataforma virtual e co asesoramento da docente a través do seu correo electrónico ou de tutorías presenciais ou virtuais, previa cita. Esíxirase que os/as estudantes saiban escribir correctamente e sen faltas ortográficas (acentos gráficos e abreviaturas incluídas), que saiba ler comprensivamente, analizar e sintetizar así como resumir o lido ou escoitado nas aulas. Tamén se espera que saiba expresarse con corrección e de acordo co nivel que esixe un ciclo universitario usando unha terminoloxía axeitada a este rexistro lingüístico. Todo isto constituirá parte da avaliación do alumnado e, en todo caso, terá que flectirse nos seus exercicios e no exame. O plaxio supón de inmediato o suspenso da materia. Advírtese ao alumnado que non se gardará ningunha nota para o curso seguinte; este aspecto rexe tanto para o alumnado asistencial como non asistencial.

As datas oficiais dos exames da materia podense consultados na páxina web da Facultade.

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o estudantado adscrito ao programa PIUNE (PAT)

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Rondón, L. M., **Bases para la mediación familiar**, Tirant lo Blanch, 2012

Iglesias, Emilia; Ortuño, Emilia, **Trabajo Social y mediación para la convivencia y el bienestar escolar**, 2018

Muñoz, Ana María, **Mediación en conflicto versus mediación en trabajo social**, 2012

Blanco Carrasco, Marta, **Mediación y Trabajo Social: especial atención al ámbito comunitario**, 2016

Muñoz, Ana María, **La relevancia de la mediación para el trabajo social: ¿modelo teórico de trabajo social?**, 2012

Colegio Oficial de Diplomados de Trabajo Social y Asistentes Sociales de Madrid, **El Trabajo Social y la Mediación**, 2006

Bibliografía Complementaria

Jiménez, Begoña Auxiliadora, **Mediación y Trabajo Social: dos conceptos que van de la mano**, 2019

Recomendacións

Outros comentarios

Recomendacións para o estudo da materia:

- Asistencia e participación nas clases interactivas e expositivas.
- Colaboración e posicionamento activo nas tarefas a realizar en grupo.

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).